

מיהו יהודי? מיהו תורם? דפנה ברק ריאיינה את המנהיגים היהודיים

העגונה הגדולה

רב מנחם פרוש היה אגרי סביב במיוחד כלפינו. הוא אמר לנו: זאת הדרך היחידה, נקודה פשוט עינינו אותנו לנפשנו. אנחנו נחוקק את חוק המדינה שלנו, ואתם תנהגו כפי שאתם מבינים."

קטעתי אותו: הרב פרוש, אין לך מונופול על המושג "יהדות"?

הרובן הוא רבי בן סיימס, האיש מספר 2 בתנועה הרפורמית בארצות הברית. סיימס שב בסוף השבוע מיש-ראלי, שם הנהיג את אחת המישלחות הרבות שלחח הירודת-אמריקה כדי לדבר עם יצחק שמיר, שימעון פרס ואחרים, ולהזהיר מפני התחושה החיפה השוררת בקרב קהילה רבתי-השפעה זו בקשר לתיקון חוקי-השבוע (מיהו יהודי?) על-ידי התוספת "כה" לכה".

המישלחת, בראשותו של סיימס, נפי גשה גם עם איש-ש"ס, הרב יצחק פרץ. שם נאמרו הדברים באווירה תרבותית יותר. הרב פרץ היה מקסים. הוא אמר לנו פשוט: לפי אמונתי, אינני יכול לקבל יהודי שלא גוייר כהלכה! הוא יודע להקסים כפוליטיקאי. לפחות הוא גברי: הוא איש הנלחם על הדברים שהוא מאמין בהם. כשלא הצליח במילחמתו, כמו במיקרה שושנה מילר, (הגיוות שעתרה לבג"ץ וכתה) — הוא התי-פטר".

המישלחת קיימה 35 פגישות, במשך הימים וחצי שבהם שהתה בישראל. הפגישות כללו, כמובן, את הנשיא חיים הרצוג, ראש הממשלה יצחק שמיר ושר-החוץ שימעון פרס.

שכללה את מוריס אברם, מקס פישר, שושנה קרוין, מבכירי המנהיגים של יהדות ארצות-הברית. מלקולם הוכ-ליין, מנכ"ל ועידת-הנשיאים של יהדות-אמריקה, ביקר כארץ בגלל סיבות אחרות, אך גם הוא עסק באינטנסיביות בנושא "מיהו יהודי".

ג'ק שטיין, מי שהיה יושב-ראש ועידת-הנשיאים, עומד לבקר בקרוב בארץ, ומבטיח שלא להרפות מהנושא. יהדות-אמריקה חלוקה בדעותיה לגבי הדרכים להריפת הסכנה ששמה התיקון בחוק מיהו יהודי. אחרים, כמו שטיין, גורסים שאחר גל המשכנעים יש לקחת פסקי-זמן ולצפות להתפת-

ייתיי מעורב ביהדות, במדינת-ישראל, אשתי התגיירה ויש לנו שלושה ילדים. אם ישראל אומרת לי: אשתך לא יהי ריה, ילדיך לא יהודים! או אני מפקפק בכלל בקשר שלי עם ישראל."

מוסיף ג'ק שטיין: מה שלא מבינים

הרבי מלובאבייץ
את חיבת להאמין ליו"

אברם

פרס הודה שעונה שניאה איומהו

הוא שיש 2500 רבנים בכל רחבי ארץ-צות-הברית, שסמכותם מתערערת. עשי חשבון כמה יהודים מאמינים באר-תם רבנים. לכן הגיבה הקהילה היהודית בועזוע זהו, כשדווח ששמיר יתמוך בשינוי חוקי-עלייה תוספת המילים, על-פי ההלכה".

2500 הרבנים האלה מייצגים 90% מששת מיליוני היהודים באמריקה, כלומר — חמישה מיליוני יהודים זר-עמים ופגועים מדחייתם על-ידי יש-ראל, וכל זאת אחרי שנים של נאמנות מופלגת לישראל."

המישלחות הכבודות שהגיעו ליש-

חיות הכאות. אחרים, כמו סיימס, טר-ענים: כמה שיהיו יותר מישלחות, כך הישראלים ישתכנעו יותר שהעניין רציני?"

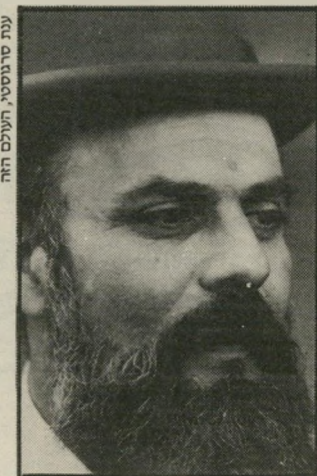
על נושא אחר אין חלוקה יהדות ארצות-הברית: חשיבות המאבק נגד התיקון. העיתונים היהודיים ברחבי אמ-ריקה עוסקים כמעט אך ורק בנושא זה, תוך כדי התעלמות מוחלטת מנושאים שהיו קוצרים כותרות כומנים אחרים, כגון אימתן האשרה ליאסר ערפאת.

יהודי אמריקה גורסים שהישראלים אינם יורדים לשרש הבעייה, ואינם מבינים לליבם, ולכן יש המפרשים זאת כהתערבות בענייניה הפנימיים של מדינת-ישראל. גודלתי עליו, זהו שקר וכזב! זוהי טראומה, מטילים דופי ביהדותנו, זה מעליב, מעורר כעס ותי-כול.

איש אחד אמר לי היום: כל חיי

ראל לא הצליחו להסביר מהו "יהודי אמריקאי". אחת הסיסמות בארצות-הברית היא "להי הפלורליזם". כלומר: בעוד שנאמנותך הלאומית לאמריקה ברורה מאלה, ביכולתך להיות נאמן המוסר הכפול של היהודי האמריקאי, שעלה לכותרות כפרשת המרגל ג'ונתן פולארד.

רוגז ג'ק שטיין, המספר בגאווה לא-מוסרת על התמונות שבהן הוא מונצח עם גולדה מאיר ורודי כנגוריון, לא פחות מתמונות המשותפות שלו עם פונלר רגז וג'ורג' בוש: פתאום באים הישראלים ואמרים לי: ג'ק שטיין,

פריץ
הוא לפחות נברו"

באמת תודה רבה לך, אבל מנהיגך הרוחניים אינם כשרים בעינינו!"

מיהו "מנהיג בשר" על-פי דרישת החרדים? למשל הרבי צבי קסטנבאום, אחד הרבנים הבולטים באמריקה, השייר לחצרו של הרבי מלוי באביץ.

הרב הנכבד כמעט התעלף כששמע את קולי בטלפון. קולו ממש רעד מפני חר, והוא גימגם לאורך כל השיחה: אני בכלל לא מעורב בפוליטיקה. מי שיפר לך סיפורים כאלה? מה לי ולפוליטיקה ישראלית? (הרבה מאוד, על-פי עדויות רבות.) אני לביך שמח למלא את חובתי פה. מהי חובתי? נו, חובתי... אין לי מה לומר בנושא מיהו יהודי. כן, זהו נושא חשוב, אבל את חיבת להאמין לי שאינני מעורב. את מאמינה ליי?"

את יודעת, שאל אותי סיימס נציג הרפורמים, שנציגיו של הרבי

נאמר כי השמירה עליו ואימתן רשות טע ועליו שלושה ספלייק-פפה. בות בקשה של בני-מישפחתו. אולם שומר-הראש של לחר טען שצה"ל הוא שאינו נותן לבני המישפחה להתראיין. בניישי: לחר הוא בכורה בלאה, למעט השעות המסוימות שבהן הוא מוגשם וישן בהשפעת סמים שניתנו לו. ביתר השעות הוא ער ומדבר עם בני משפחתו השהים לידו."

עומת זאת דיווח דריוויביירות על החמרה נוספת במצבו, וגורמים רבים כארץ נוטים להסכים לדבריו.

לא בראי לשקר. מקורות במערכת-הביטחון אף הם הגדירו את מצבו כקריטי, וצחקו למישמע הציטוט מר-בריו של דובר בית-החולים. סוד גלוי הוא שאפילו יצליח הגנרל להחלים החלמה שלמה,

פורש-שב"כ שיער שגם אם ימות

מלובאביץ' שלחו למצביעים מחוגים מסוימים תמונות של רבנים, עם הבטחה שאם יצביעו כמצופה מהם, יוכיז בברכה מהרבי?"

כל זה מוביל לנושא הכאוב ביותר — כספי. במשך שנים, אומר סיימס, קיבלו מוסדות של חב"ד כספים מר-יהודי ארצות-הברית. כעת אני מעריך שתורמים רבים יפסיקו לתרום לחב"ד. אני חושב שיהודי-אמריקה משיכו לתי-רום כספים לישראל, והם צריכים לני-הוג כך, אבל אני חושב שיהיה שינוי גדול בתרומות. הם יתרמו סכומים גדולים למוסדות המעודדים פלורליזם ור-מוקרטיזציה. אני מוכן להמר שכספים רבים, שרומו לאנשי הרבי מלובאביץ', יפסקו."

איש אחד טילפן לי הבוקר, סיפר בייתר לישראל. הוא זעם: אם מה שהרבי שלי אומר ועושה אינו די כשר בעיניכם (הישראלים), ואיני די יהודי בשבילם, אני לא תורם יותר! הרגעתי אותו. אבל מה שיקרה כעת, לדעתי, הוא שיהודי אמריקה יבדוק לאן הולך הכסף שהם תורמים, לאלה מטרות. אנחנו נגדיר בדיוק לאלה מטרות ספי-ציפיות מיועד הכסף, ונשמור שלא יגיע חלילה לישיבות של חב"ד... הרי הם (החרדים) דורשים יותר ויותר כספים. מאין בדיוק יבואו הכספים?"

על תוצאות-לוואי אחת של דרישות החרדים, אחרי הבחירות, מסכימים רבים ממנהיגי יהדות-אמריקה. השינוי בעמדתו של יצחק שמיר (לתת צ'אנס לשיחות עם המערך) והתנצלות הפומביות במערך (מדובר על הודעתו הרגשית של רפי אררי, שלא התחייב כשם פרס לתיקון בחוק) הם תוצאה של מישלחות-הבכירים ששבו מישראל. גם בגללנו!"

כעת, מעריך הרוב, תחת שיקטן פערה-הבנה בין יהודי-אמריקה לבין הישראלים, ירגזו הישראלים על השפעתם וכוחם של יהודי-אמריקה וינטרו להם על שוהיכוו כפעם נוספת את כוחם. מצד שני, אומר שטיין, יהודי אמריקה ירגישו את השפעתם, ויגישו שום חוקים.

רק אנשים מעטים ייפגעו אישית מהאקט הפוליטי הזה, אך מיליונים ייפגעו סימלית וייפצעו מהעלבון כלפי דתם, מסורתם ואנושיותם.

אני רוצה להשמיע קולי בעניין זה. עצומה זאת מתפרסמת בימים אלה בעיתונים היהודיים בניו-יורק ובפר-בריה. פורמלים ואורתודוקסים כאחד חותמים עליה, מטכסים עצה.

יש מי שהרוויח מתוצאות הבחירות בישראל: יהדות אמריקה אכן חוקה יר-תר, מאוחרת יותר.

לחר, יתכן וירצו להשאירו כיושם למן מה כלפי חוץ, עד שיימצא לו יורש. הרבה עיתונאים ואנשי-צבא-לשעי כר אישרו זאת. כולם בטוחים שהמנגנון הרישמי פשוט משקר.

בלבנון שומרים על איפול מוחלט. ראשי צד"ל אינם מוכנים לדבר,

לא ברור מי מפקד כיום על האירגון. בצהל מעריכים שאם אכן ייאצו למצוא מפקד חדש, הרבר יעורר בעיות, שכן דרושה דמות כאריומאטיים, כמו סעד חראד ואנטואן לחר.

האלוף יוסי פלד אמר לאימוזם ש-לחר הוא המפקד היחיד, ואין לו תחליף. כתב צבאי שחשש להיחשק, כדי שלא לסכן את הקשרים שלו עם דובר-צה"ל, שאל במירות: מתי הם ילמדו שהעלמת-דברים רק מזיקה, בסופו של דבר? כמה זמן הם עוד יטענו שמצבו יציב ומשתפר בהדרגה?"

7

איש ממי שאיתם נפגשנו לא ניסה לתת לנו הרגשה כאילו אנחנו מתערבים בענייניה הפרטיים של ישראל. שימעון פרס הבטיח לנו שיש 55 קולות בטוחים נגד השינוי בחוק. זה עדיין לא רוב כנסת! ובכן, ישנם לפחות חמישה חברים בנכד, שהבטיחו לנו שיצביעו נגד התיקון. וקיימים ארבעה-חמישה קולות נוספים, מחוץ לליכוד ולמערך, שיצביעו נגד.

פרס הודה ששנה שניאה איומה בתחילת המשאומתן. שמיר הסביר לנו שכבר שזור תיקון ועיר בחוק, ולא עמד לפני בנואנו, על המשמעות שלמה של התיקון, לזכותו של שמיר צריך לזקוף שהוא היה מוכן להכיר כטעות. אולם הוא הסביר לנו שהוא מוגבל בהתבטאויותיו, מפני שהוא באמצע הליך של משאומתן עם הרי-תיים.

המישלחות והאישים האמריקאים הציפו — וימשיכו להציף בקרוב — את ישראל. במקביל היתה מישלחת

צד"ל לחד מי יודע

אומרים שהגנרל יוצא לפנסיה.

ריון בר
התעלומה סביב מיטתו של הגנרל אנטואן לחר הולכת וגוברת. הציגה הגימי של קומת המחלקה לטיפול-גנרל בבית-החולים רמב"ם בחיפה נסגר לחלוטין. המקום נשמר בקפדנות, יום ולילה, על-ידי כוחות הביטחון, המפטרלים גם ביתר חלקי בית-החולים. מישרה צבאית ואורחית, חילי-יצה"ל תמושים ברובים טעונים אשה ערבייה יצאה כשהיא ממרת

בכבי. שום אוכל לא הוכנס פנימה, למעט טע ועליו שלושה ספלייק-פפה. סמי, המנקה של המחלקה, ידע לספר מעט מאוד. לרבניו יושבים בני-המישפחה של לחר בתוך המיתחם המי-בוצר, אולם לתוך החדר שבו שוכב לחר הוא לא הורשה להיכנס אף כדי להריק את פחיה-האשפה. החייל אמר לי שהוא יקנה בעצמו את הובל", הוא אומר, ושואל כחשנות אם אני מהיתון.

רובן בית-החולים, הדיך בניישי, מסר שמצבו של הגנרל לחר. ריצבי". לדבריו פגע כדור המתנקשת כסיעוף אברי-העורקים מהחדר השמאלי של הלכ ליר שמאל. "אנו רואים הטבה במצבו של לחר, אם כי הטבה איטית. הוא מגיב כצפוי כמיקרים כאלה, ולפי כל הסי-מנים יתאושש בקרוב. אם הציפיות והד-תחויות שלנו לגבי החלמתו יתממשו, הוא יוכל לחזור לתיפקוד מלא כמפקד צבא דרום-לבנון."

על הדלת של המחלקה שלט בשלוש שפות, המודיע שהכניסה לעיתונאים אטורה בהחלט. כאשר הדלת נפתחת שואל חייל בקול רועם מנין לכתב להטלת שיווקא כאן שוכב הגנרל, ופוקד לדעת מיד מהמקום.

ישיבה על הספסל מחוץ למחלקה גורמת למבטים נועזים מחייל אחר, והכתב נאלץ להתמקם בגרם-המדרגות.

לנקות את הזבל. יש מעט מאוד אורחים. הכניסה היא רק בעזרת תעודה מיוחדת. ישיבה של חצי יום הגיבה תוצאות רלות.

רק שניים באו למקום. הם סירבו בתוקף להתראיין, וניכר בהם הפחד ומישמעת ההתרחקות מהתיקשות. הם הלכו לחייל שבכניסה כדי להתלחש עימו על הניסיון לראיינם. הבעת-פני-הם ממורה מאוד.